

Ks. BOGUSŁAW WOLAŃSKI

KONIECZNOŚĆ I SPOSOBY FORMACJI CZŁONKÓW PARAFIALNYCH RAD DUSZPASTERSKICH

Od drugiej połowy XX w. w nauczaniu Kościoła podkreślano szczególnie, że współczesny człowiek będzie głęboko wierzący, jeśli zostanie uformowany do samodzielnego życia religijno-moralnego i zrozumie swoje miejsce w Kościele oraz pełnione przezeń posłannictwo apostołskie. Obdarzony wolnością człowiek zostaje zaproszony przez Boga do Jego winnicy, a w treści zaproszenia zawarte jest wezwanie do integralnej i stałej formacji. Stanowi ona fundament pełnego i właściwego zaangażowania się katolików świeckich w życie i posłannictwo Kościoła. Wierny, dobrze uformowany zgodnie z nauczaniem Kościoła, może uniknąć bierności, a także podejmowania działań właściwych duchownym i osobom konsekrowanym, a niezgodnych z jego własnym powołaniem w Kościele i w świecie¹.

Niestety, jak pokazują wyniki badań, w większości rad parafialnych nie jest praktykowana stała formacja jej członków. Najczęściej formowanie radnych odbywa się przy okazji różnych uroczystości np. poprzez okolicznościowe przemówienie czy konferencję proboszcza. W nielicznych parafiach, np. przy okazji przeżywania Roku Wiary, była wygłaszana konferencja katechizmowa. W radach parafialnych, w których podejmowane są konkretne działania, formacja jej członków jest pomijana. Akcent położony jest na aktywność. Przeprowadzone wywiady

---

¹ M. FIAŁKOWSKI. *Formacja katolików świeckich*. „Roczniki Pastoralno-Katechetyczne” 1:2009 z. 6 s. 35.

z członkami wybranych rad parafialnych wskazują, że osoby te dostrzegają rolę formacji i oczekują jej od swoich duszpasterzy².

1. FORMACJA OSÓB ŚWIECKICH

Formację można zdefiniować jako proces zmierzający do ukształtowania kogoś, nadania mu określonej formy. Obejmuje ona to, co zwykle się tradycyjnie nazywało procesem kształcenia umysłu i woli. W rozumieniu biblijno-teologicznym formację można określić jako dążenie do doskonałości duchowo-ludzkiej przez naśladowanie Chrystusa³. Św. Jan Paweł II w adhortacji *Christifidelis laici*⁴ zdefiniował formację jako

[...] stały proces osobistego dojrzewania i upodobniania się do Chrystusa, zgodnie z wolą Ojca, pod kierunkiem Ducha Świętego (ChL 57).

Formacja jest zatem procesem wieloaspektowym, obejmującym wymiar ludzki, intelektualny, duchowy i apostołski, a równocześnie jest procesem integralnym, harmonijnie rozwijającym wszystkie wymiary życia człowieka. Ponadto jawi się jako autoformacja, co wskazuje na świadome i odpowiedzialne wpływanie na własny rozwój, który trwa przez całe życie człowieka (ChL 63)⁵.

Pierwszym wymiarem formacji chrześcijańskiej katolików świeckich jest formacja ludzka. Nauczanie Kościoła współczesnego uważa ją za wyjątkowo ważną i traktuje jako fundament integralnej formacji. Według św. Jana Pawła II wychowanie służy „uczłowieczaniu” ludzi. Jest to zatem proces uczenia się bycia człowiekiem. Dokonuje się on od pierwszej chwili życia w łonie matki i od niego zależy przyszłość osoby i całej ludzkości. Tak rozumiana formacja jest pracą nad samym człowiekiem, czyli wychowaniem do pełni człowieczeństwa, które winno harmonijnie rozwijać wszystkie jego zdolności. Człowiek wezwany jest do wzrastania w człowieczeństwie ze świadomością tego, kim być powinien. Głównym celem formacji ludzkiej jest osiągnięcie przez osobę pełnej dojrzałości. Nikt nie może być chrześcijaninem, jeśli przedtem nie stanie się człowiekiem⁶.

Formacja ludzka, oparta na pełnej prawdzie o człowieku, jest dopełniona w formacji duchowej. Znajduje ona uprzywilejowane miejsce w życiu człowieka,

---

² W. SADŁOŃ. *Duszpasterskie rady parafialne w Polsce na podstawie badań empirycznych*. „Teologia praktyczna” 14:2013 s. 86.

³ FIAŁKOWSKI. *Formacja katolików świeckich* s. 36.

⁴ JAN PAWEŁ II. *Adhortacja apostołska Christifideles laici o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II* (30 grudnia 1988) [dalej: ChL]. „L'Osservatore Romano” 9:1988 nr 12 s. 9-24.

⁵ FIAŁKOWSKI. *Formacja katolików świeckich* s. 37.

⁶ TENŻE. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich w świetle nauczania Kościoła współczesnego*. Lublin 2010 s. 250.

który jest wezwany do pogłębiania więzi z Jezusem Chrystusem, wierności woli Ojca oraz oddania się braciom w miłości i sprawiedliwości (ChL 60). Formacja duchowa, dopełniając wrodzoną religijność człowieka, kształtuje życie duchowe, będące żywym kontaktem i zjednoczeniem z Bogiem. Dla chrześcijanina jest to przede wszystkim dar nowej egzystencji, która jest więzią miłości osoby ludzkiej z Trójcą Świętą. Ten rodzaj formacji zmierza do tego, aby człowiek ochrzczony, coraz bardziej świadomy daru wiary, uczył się chwalić Boga i zaprawiał w prowadzeniu życia chrześcijańskiego⁷.

Formacja intelektualna, zwana również doktrynalną (zob. ChL 60), należy wraz z innymi rodzajami formacji do całości formacji chrześcijańskiej, która ma charakter komplementarny. Jest ona nieustanną potrzebą rozumu – dzięki niemu człowiek stara się zdobyć mądrość i prowadzi do poznania i przyłgnięcia do Boga⁸. Podstawowym motywem, dla którego należy podejmować formację intelektualną, jest chrześcijańska tożsamość wierzących. Katolicy świeccy, którzy przez chrzest zostali wcieleni w Zbawiciela, są ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusowego⁹. Powinni zatem być świadomi swej chrześcijańskiej tożsamości oraz miejsca we wspólnocie ludzkiej i eklezjalnej¹⁰.

Formacja apostołska osób świeckich, będąca częścią ich wychowania katolickiego, zmierza do kształtowania świadomości, przekonań i postaw uzdalniających laików do pełnienia z zaangażowaniem zadań apostołskich. Działalność ta jest realizowana jako apostołstwo własne osób świeckich w zakresie odnowy doczesności oraz pomocnicze w dziedzinie bezpośredniej współpracy z hierarchią. Celem tak rozumianej formacji apostołskiej laików jest pomoc w odkryciu ich powołania w Kościele i świecie oraz przygotowanie do realizacji tego posłannictwa¹¹.

W myśl adhortacji apostołskiej św. Jana Pawła II *Christifidelis laici* podstawowym celem formacji katolików świeckich jest

[...] coraz pełniejsze odkrywanie przez nich własnego powołania i coraz większa gotowość do tego, aby żyć nim w wypełnianiu własnej misji (ChL 58).

Chodzi zatem o pomoc w rozeznaniu powołania człowieka świeckiego, przyjęcie go z radością i wdzięcznością, jako wyrazu troski Boga o każdego człowieka i źródła godności, a także o wierne i wspaniałomyślne podjęcie wyznaczonych przez

⁷ Tamże s. 269-270; zob. SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim Gravissimum educationis* (28 października 1965). W: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje*. Poznań 2002 (2).

⁸ Zob. SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym Gaudium et spes* (7 grudnia 1965). W: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje* (15).

⁹ SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium* (21 listopada 1964). W: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje* (31); por. ChL 9.

¹⁰ FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 282-283.

¹¹ Tamże s. 310.

Boga zadań¹². W formacji katolików świeckich istotną rolę odgrywa wsłuchiwanie się w słowo Boże i naukę Kościoła, wytrwała modlitwa, korzystanie z mądrego kierownictwa duchowego, odkrywanie darów i talentów otrzymanych od Boga, a także poznawanie świata, w którym przyszło im żyć (ChL 58)¹³.

Dzieło świeckich to uświęcanie świata od wewnątrz, na kształt ewangelicznego zaczynu. Jednak to nie jedyna misja katolików świeckich. Nie tylko bowiem należą do Kościoła, ale stanowią Kościół, w którym zajmują właściwe miejsce. Będąc pełnoprawnymi członkami Kościoła, objętymi jego tajemnicą, obdarzeni są specyficznym powołaniem (ChL 9), które odróżnia ich, lecz nie odgradza, od duchownych i osób konsekrowanych. Odkrywanie przez katolików świeckich własnego powołania musi przekładać się na konkretne działania w różnych sytuacjach życiowych¹⁴.

Naturalne środowisko formacyjne katolików świeckich stanowi rodzina jako «Kościół domowy». Ojciec i matka, złączeni sakramentem małżeństwa, otrzymują łaskę i zadanie chrześcijańskiego wychowania swoich dzieci, wobec których są świadkami i którym przekazują wartości ludzkie i religijne. Istotnym środowiskiem formacji katolików świeckich jest także Kościół, a szczególnie działające w jego obrębie parafie. Natomiast w parafiach znaczną rolę w formacji chrześcijan odgrywają małe wspólnoty religijne, czyli grupy, ruchy religijne, a także stowarzyszenia¹⁵.

2. FORMACJA W MAŁYCH GRUPACH RELIGIJNYCH

W obecnych czasach coraz bardziej wzrasta świadomość, że jakkolwiek podstawową wspólnotą Kościoła jest parafia, w której wciąż do nowego życia poprzez sakramenty święte rodzą się nowi członkowie Kościoła, to jednak żeby być przekonującym dowodem, że jest się wspólnotą miłości, potrzeba wspólnot, podobnych do tych opisanych w *Dziejach Apostolskich*. Taką funkcję spełniają dzisiaj ruchy religijne, stowarzyszenia i małe grupy religijne¹⁶.

Wspólnotowa istota Kościoła, czyli wspólnota Boga z ludźmi i ludzi między sobą, jest racją uzasadniającą głęboko soborowe zalecenia tworzenia wspólnot. Na ich znaczenie zwrócił uwagę II Polski Synod Plenarny. Należy usilnie starać się o kształtowanie parafii jako wspólnoty wspólnot. Małe wspólnoty religijne

¹² FIAŁKOWSKI. *Formacja katolików świeckich* s. 38.

¹³ *Tamże*.

¹⁴ *Tamże* s. 39.

¹⁵ *Tamże* s. 40-41.

¹⁶ H. KRZYTECZKO. *W małej grupie religijnej. Wpływ przynależności do małej grupy religijnej na poczucie uczestnictwa w życiu społecznym. Studium pastoralne*. Katowice 2003 s. 17.

funkcjonują często w obrębie ruchów katolickich, które są bardzo ważnym środowiskiem formacyjnym dla wiernych¹⁷.

Zrzeszenia religijne kładą nacisk na pracę wychowawczą, odwołując się do różnych szkół duchowości i charyzmatów. Większość z nich przez różne rodzaje zaangażowania zaznacza swoją obecność w życiu publicznym. Charakteryzują się one dużym zasięgiem, różnorodnością i umiędzynarodowieniem. Odczytując współczesne znaki czasu, podejmują one wysiłek formacji chrześcijańskiej swoich członków, przygotowując ich do czynnego uczestnictwa w kształtowaniu świata zgodnie z zasadami Ewangelii¹⁸.

Ruchy i różne grupy czy wspólnoty stały się szczególnym miejscem formacji dla tych, którzy poszukują pogłębienia swojej wiary. W nich można się nauczyć modlitwy, pogłębić znajomość Pisma Świętego, jak również nauczyć się życia słowem Bożym na co dzień. W małych grupach można poznać drogi życia duchowego proponowane przez jego wielkich mistrzów. We wspólnotach następuje powtórne wprowadzenie w życie sakramentami, szczególnie chrztu, bierzmowania, Eucharystii, pokuty oraz małżeństwa. Świeccy uczą się we wspólnotach Kościoła odczytywania w nim swojego miejsca¹⁹.

Mimo różnorodności zrzeszenia religijne łączy świadomość nowości, jaką łaska chrztu wnosi w życie człowieka, a także szczególne dążenie do głębszego przeżywania tajemnicy komunii z Chrystusem i braćmi, wreszcie dziedzictwo wiary, czerpanie z żywego źródła Tradycji. Zrzeszenia te powinny starać się w swoim centrum postawić Chrystusa, który jednoczy ludzi z Bogiem i między sobą, a przez otwarcie na Ducha Świętego budować środowisko, w którym można realizować swoje powołanie. Wymaga to od małych wspólnot zakotwiczenia w słowie Bożym, które prowadzi do zachwytu przeżywaną wiarą i dzielenia się nią z innymi. Stają się one wychowawcami w wierze, a dzięki zaangażowaniu wiara ich członków staje się dojrzała. Zrzeszenia są zdolne tworzyć dynamiczne środowiska chrześcijańskie, w których wierzący mogą dzielić się doświadczeniem wiary, pogłębić swoją wiedzę religijną, co prowadzi do otwarcia się na innych i dzielenia się z nimi swoją wiarą²⁰.

Żadna mała grupa nie stworzy warunków do powstania głębokich i trwałych więzi międzyludzkich i nie stanie się żywą, organiczną, solidarną wspólnotą, jeśli w swoim rozwoju nie uwzględni wymiaru duchowego i zlekceważy obszar duszy człowieka. W każdej grupie parafialnej powinno dojść do odkrycia, doświadczenia i pogłębienia wymiaru duchowego. W małej wspólnotie chrześcijańskiej ów

¹⁷ Tamże s. 18-19.

¹⁸ FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 237.

¹⁹ A. SCHULZ. *Ruchy i stowarzyszenia katolickie środowiskiem formacji i działalności apostołskiej*. W: *Bądźmy uczniami Chrystusa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2007/2008*. Red. S. Stułkowski. Poznań 2007 s. 213-214.

²⁰ FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 241.

duchowy wymiar otrzymuje konkretne imię: jest żywym odniesieniem człowieka do Boga, który w swoim synu Jezusie Chrystusie objawił się ludziom; jest tym, co wiąże się z wiarą chrześcijańską, jej przeżywaniem, z byciem chrześcijaninem, z chrześcijańskim sposobem życia i patrzenia na rzeczywistość. Ten obszar powinien być traktowany przez grupę jako jej serce, fundament, źródło jej życia i działania. Odnosi się to do wszystkich grup w parafiach²¹.

W pierwszym rzędzie małe grupy powinny być miejscem spotkania ze słowem Bożym. Głoszenie Ewangelii dokonuje się w nich i jest przeżywane inaczej niż w ramach szeroko rozumianego nauczania kościelnego. Członkowie grupy nie są i nie powinni być w tym procesie jedynie obiektami, słuchaczami, którzy mają coś przejąć, lecz aktywnymi podmiotami, które jako namaszczone Duchem Świętym mają prawo i obowiązek głosić słowo Boże. Szczególnie mocno powinno akcentować się znajomość Pisma Świętego, gdyż właśnie słowo Boże jest źródłem życia duchowego. Praca z Biblią może mieć różne formy, jak np. czytanie Pisma Świętego i dzielnie się słowem Bożym, wieczory biblijne na konkretny temat, biblijne przedstawienia teatralne²².

Żadna z grup nie powinna zrezygnować z kształcenia religijnego i teologicznego, tzn. pogłębiania wiedzy religijnej i teologicznej swoich członków. Dobrą propozycją są wykłady, prelekcje, wieczory dyskusyjne na wybrany temat, wspólne czytanie i omawianie oficjalnych tekstów Kościoła. Taka działalność może doprowadzić członków wspólnot do głębszej refleksji, przekonać do zmiany nastawienia do niektórych prawd wiary, skłonić do odrzucenia błędnych zapatrywań, względnie utwierdzić w dotychczasowej, zgodnej z nauczaniem Kościoła postawie²³.

Przeżywać formację w grupie, wzrastać w wierze oznacza też modlić się i medytować wspólnie z innymi albo uczyć się w grupie modlitwy i medytacji, szukać w modlitwie bliskości Boga, odczuwać więź z innymi modlącymi się. W tym miejscu akcent należy położyć na liturgię Kościoła, a przede wszystkim na Eucharystię, jako miejsce, przestrzeń spotkania z Bogiem i drugim człowiekiem. Ma to szczególne znaczenie w procesie dojrzewania osobistej duchowości poszczególnych członków grupy i tworzenia się wspólnoty grupowej. Tą tajemnicą wiary powinna żyć każda mała grupa w parafii, mocą tej tajemnicy powinna dojrzewać każda mała wspólnota chrześcijańska. Eucharystia jest szczytem jej *communio*, wzajemnego komunikowania się jej członków. To misterium powinno być źródłem ich życia, życia duchowego, przestrzenią, w której uczą się wewnętrznej jedności, a przez to dotykają tego, co najistotniejsze, czyli tajemnicy Kościoła²⁴.

---

²¹ A. KALABARCZYK. *Duchowość grup parafialnych*. „Teologia praktyczna” 4:2003 s. 115-116.

²² *Tamże* s. 117-118.

²³ *Tamże* s. 119.

²⁴ *Tamże* s. 119-122.

W zrzeczeniach religijnych człowiek ma możliwość zetknięcia się z żywym świadectwem zaangażowania apostolskiego i spotkać ludzi, którzy starają się żyć zgodnie ze swoim powołaniem. Pozwala to rozbudzić w członkach grup poczucie przynależności do Kościoła i odpowiedzialności za to, co w nim się dokonuje. Katolicy świeccy przygotowują się do pełnego zaangażowania we wspólnocie wierzących i odczytania w niej swego miejsca. Formacja w małych wspólnotach przygotowuje również do aktywnej obecności w otoczeniu i podejmowania odpowiedzialności za życie publiczne²⁵.

3. FORMACJA PARAFIALNYCH RAD DUSZPASTERSKICH

O duchowy wymiar swego życia powinny zadbać także parafialne rady duszpasterskie i wszelkie grupy akcyjne, które powstały dla wypełnienia konkretnych zadań. Jeśli te zadania całkowicie je pochłoną, to grozi im zatracenie w czystym aktywizmie czy akcjonizmie, a zabraknie im duszy²⁶. Należy sobie uświadomić, że parafialna rada duszpasterska powinna w naturalny sposób stawać się środowiskiem formacyjnym katolików świeckich. Zwrócił na to uwagę św. Jan Paweł II podczas spotkania z polskimi biskupami w ramach wizyty *ad limina apostolorum* 12 stycznia 1993 r. Przypominał wówczas pasterzom Kościoła w Polsce:

Podstawowym polem zaangażowania apostolskiego świeckich w Kościele była i pozostaje parafia, jako zasadnicza struktura nośna duszpasterstwa. Katolicy świeccy winni coraz bardziej podejmować konkretne formy współodpowiedzialności za życie swych wspólnot parafialnych, a także diecezji, na przykład w ramach rad duszpasterskich czy też uczestnicząc w parafialnych lub diecezjalnych inicjatywach apostolskich. W przeszłości z wielu względów było to utrudnione, dzisiaj staje się koniecznością chwili. Wierni świeccy, należycie uformowani, winni poczuć się rzeczywistymi podmiotami w życiu Kościoła²⁷.

Wypowiedź Ojca Świętego podkreśla, że świeccy zaangażowani we wszelkie rodzaje ciał doradczych powinni podlegać formacji.

Parafialna rada duszpasterska jest formą i wyrazem uczestnictwa świeckich w życiu parafii. Wiąże się to z dużą odpowiedzialnością, stąd taki akcent powinien być położony na formowanie radnych. Jako ciało doradcze rada służy proboszczowi, zbierając równocześnie kompetentne osoby, które mogą ofiarować swoje zdolności, wiedzę i czas na rzecz parafii. Dzięki takim osobom proboszcz nie tylko może uzyskać kompetentne porady w sprawach duszpasterskich i w dziedzinie

²⁵ FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 242.

²⁶ KALABARCZYK. *Duchowość grup parafialnych* s. 116.

²⁷ JAN PAWEŁ II. *Przemówienie Jana Pawła II do pierwszej grupy biskupów przybywających z wizytą „ad limina apostolorum” z dnia 12.01.1993*. W: *Drogowskazy dla Polaków Jana Pawła II. Komputerowy zbiór wypowiedzi Ojca Świętego do Polaków*. Kraków 1999.

zarządzania majątkiem kościelnym, ale także uzyskuje lepsze rozeznanie w lokalnych sprawach. Parafialna rada duszpasterska jest miejscem uaktywnienia katolików świeckich i uświadomienia im udziału w powszechnym kapłaństwie Chrystusa, a także formowania u wiernych zmysłu odpowiedzialności w zakresie apostołstwa²⁸.

4. WYBRANE SPOSOBY FORMACJI CZŁONKÓW PARAFIALNYCH RAD DUSZPASTERSKICH

W diecezjach polskich podejmowane są różne inicjatywy, mające służyć formacji członków parafialnych rad duszpasterskich. W ramach tej refleksji zostaną zaprezentowane działania diecezji: tarnowskiej, legnickiej, świdnickiej, opolskiej i gliwickiej. Jako pierwsza zostanie przedstawiona inicjatywa ogólnopolska, jakim był I Krajowy Kongres Parafialnych Rad Duszpasterskich, który odbył się w dniach 14-15 września 2013 r. w Licheniu.

a. I Krajowy Kongres Parafialnych Rad Duszpasterskich

W dniach 14-15 września 2013 r. odbył się w Licheniu I Krajowy Kongres Parafialnych Rad Duszpasterskich pod hasłem *Współpracownicy komunii kościelnej*. Organizatorem spotkania była Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski. Do udziału zostali zaproszeni przedstawiciele rad ze wszystkich diecezji w Polsce. W sumie reprezentowane były wszystkie diecezje, a w Kongresie uczestniczyło ponad 1200 osób.

Słowa hasła kongresowego prezentują myśl, że to Bóg jest dawcą i sprawcą komunii kościelnej, wyrażającej się w jedności człowieka ze Stwórcą oraz ludzi ze sobą. To On, Bóg w Trójcy Jedyny, jest też dla ludzi wzorem prawdziwej wspólnoty. Komunia jest nam dana i zadana do realizacji. To wielki zaszczyt dla człowieka, że może być współpracownikiem samego Boga w budowaniu jedności. Nie możemy jej budować indywidualnie, ponieważ zostaliśmy powołani do życia we wspólnocie. Potrzebujemy siebie nawzajem, by żyć miłością, którą daje nam Bóg. On pragnie, byśmy zbawili się we wspólnocie Kościoła. Nasze życie wiary toczy się w rodzinach, parafiach, diecezjach oraz w ruchach i wspólnotach katolickich. Pan Bóg wzywa nas – duchownych i świeckich – byśmy stawali się współpracownikami w budowaniu wspólnoty Kościoła na poziomie parafii. Parafialna rada duszpasterska jest narzędziem i przestrzenią współpracy osób, które przez chrzest stały się Kościołem, które realizują różne życiowe powołania i chcą, pod kierunkiem

---

²⁸ FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 222.

proboszcza, brać odpowiedzialność za realizację misji nauczania, uświęcania i służby we wspólnocie parafialnej.

Podczas Kongresu pierwszą konferencję wygłosił Marcin Przcziszewski, redaktor naczelny Katolickiej Agencji Informacyjnej z Warszawy. W swoim wystąpieniu mówił o roli świeckich w zadaniach duszpasterskich Kościoła. Przypomniwał on, że świeccy są bardzo ważną częścią Kościoła, który dziś szczególnie potrzebuje każdego z nich. Każdy członek wspólnoty powołany jest do apostołskiej misji Kościoła w stopniu nie mniejszym niż kapłani i to od świeckich w dużej mierze zależy przyszłość ewangelizacji, a w związku z tym – kształt Kościoła, ojczyzny oraz Europy. Prelegent przypomniał hasło duszpasterskie – *Kościół jest domem i szkołą komunii* – i zwrócił uwagę, że w ostatnich pięciu latach znacznie wzrosła liczba rad duszpasterskich w parafiach. Obecnie jest ich w 80%, podczas gdy w 2008 r. było ich 20%. Jak będzie wyglądać przyszłość działania tych rad, zależy jednak od tego, na ile świeccy rozumieją, na czym polega istota ich powołania. Zacytował słowa św. Jana Pawła II z adhortacji *Christifideles laici*, że brak zaangażowania świeckich w życie Kościoła jest dziś jeszcze większą winą niż kiedyś.

Drugi wykład został przedłożony w dwugłosie: dr. Mateusza Tutaka z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i ks. dr. Wojciecha Sadłonia SAC z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego w Polsce, którzy omówili wyniki badań statystycznych, dotyczących rad parafialnych. Z badań wynika, że rady parafialne działają w 80% parafii. Interesujący jest fakt, że ich liczba znacznie zwiększyła się w ciągu ostatnich pięciu lat. Przeciętnie liczą one 13 radnych, którzy często są ich członkami przez wiele kadencji. Same rady mają średnio po osiem lat.

W ostatniej części pierwszego dnia Kongresu uczestnicy mogli wybrać jedną z trzech grup tematycznych: jak służyć? (Diakonia); jak dzielić się wiarą? (Martyria); jak świętować wiarę? (Liturgia). Były to bardzo interesujące spotkania, podczas których słuchacze byli zaproszeni do dzielenia się swoim doświadczeniem. Pierwszą grupę poprowadził ks. Zbigniew Maciejewski, proboszcz z Winnicy w diecezji płockiej. Zajęciom drugiej grupy przewodniczył ks. Marek Smogorzewski, proboszcz parafii pw. św. Stanisława Kostki w Rypinie w diecezji płockiej; trzecia grupa miała zajęcia z ks. Andrzejem Magdziarzem, proboszczem parafii pw. św. Józefa w Kicinie w archidiecezji poznańskiej. Pierwszy dzień Kongresu zakończył się modlitwą różańcową w bazylice oraz procesją ze świecami.

W niedzielnej części wykładowej głos zabrali ks. dr Tomasz Wielebski oraz ks. dr Wojciech Sadłoń SAC. Ich przedłożenie było kontynuacją omówienia badań socjologicznych dotyczących parafialnych rad duszpasterskich. Ks. Wielebski głównie formułował postulaty pastoralne wypływające z wyników badań. Również w tej części Kongresu wyznaczone wcześniej osoby złożyły sprawozdanie z pracy w trzech grupach, która odbyła się w sobotę wieczorem. Po wykładach i sprawozdaniach została zainicjowana dyskusja, w której wzięło udział kilkanaście osób.

Kongres był pożyteczną inicjatywą formacyjną w wymiarze ogólnokrajowym, która ma być kontynuowana co pięć lat. Oprócz konferencji uczestnicy gromadzili się na Eucharystii, a także na wspólnych modlitwach. Jego organizacja ma na celu zainicjowanie formacji członków parafialnych rad duszpasterskich na szczeblu diecezjalnym²⁹.

b. Formacja w diecezji tarnowskiej

Nakładem Wydziału Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej w Tarnowie publikowane są konspekty do spotkań parafialnej rady duszpasterskiej. Według założonego schematu spotkanie powinno odbywać się raz na kwartał, czyli cztery spotkania w roku. Czas posiedzenia został tak podzielony, by mogła odbyć się formacja. Tematy formacyjne związane są z aktualnym programem duszpasterskim Kościoła w Polsce.

Przykładowo w roku duszpasterskim 2010/2011 w polskim Kościele był zgłębiany temat: *W komunii z Bogiem*, w ramach programu trzyletniego (2010-2013) *Kościół domem i szkołą komunii*. Program formacyjny dla parafialnych rad duszpasterskich *W komunii z Bogiem*³⁰ proponował tematy do rozważenia: *Wiara jako wspólnota z Bogiem, Wspólnota życia, Wspólnota miłości, Wspólnota świętości*. Przeprowadzenie każdego spotkania powinno przebiegać według schematu: modlitwa do Ducha Świętego; odczytanie sprawozdania z poprzedniego spotkania; fragment Pisma Świętego; wprowadzenie do dyskusji; pytania do dyskusji; dyskusja; podsumowanie; sformułowanie zadań duszpasterskich dla parafii; wolne wnioski; modlitwa końcowa.

W roku duszpasterskim 2012/2013, kiedy w Kościele przeżywany był Rok Wiary, konspekty związane były właśnie z tym tematem. Zeszyt z konspektami zatytułowany był *Odkryć na nowo smak wiary*³¹. Poszczególne spotkania nosiły tytuły: *Kościół stróżem i nauczycielem wiary, Liturgia świętowaniem wiary Kościoła, Wiara Kościoła przejawia się w czynach – konieczność obecności wierzących w przestrzeni publicznej, Potrzeba przemodlenia wiary*. Przebieg każdego posiedzenia odbywał się według powyżej przedstawionego schematu.

---

²⁹ B. WOLAŃSKI. *Sprawozdanie z I Krajowego Kongresu Parafialnych Rad Duszpasterskich Współpracownicy komunii kościelnej*. „Perspectiva” 12:2013 nr 2 s. 290-292.

³⁰ *W komunii z Bogiem. Konspekty spotkań parafialnej rady duszpasterskiej na rok duszpasterski 2010/2011*. Red. P. Płatek. Tarnów 2011.

³¹ *Odkryć na nowo smak wiary. Konspekty spotkań parafialnej rady duszpasterskiej na rok duszpasterski 2012/2013*. Red. J. Bartoszek. Tarnów 2012.

c. *Formacja w diecezji legnickiej*

Statut rady parafialnej w diecezji legnickiej przewiduje, że radni z poszczególnych parafii uczestniczą w spotkaniach formacyjnych organizowanych przez Legnicką Kurię Biskupią, a także w innych inicjatywach w rejonie, dekanacie czy parafii³². Spotkania na szczeblu diecezjalnym organizowane są od r. 2009. W dużej mierze ich tematyka związana jest z programem duszpasterskim Kościoła w Polsce. Zaproszenie świeckich przedstawicieli rad parafialnych do Legnicy ma na celu propagowanie założeń programu, zaszczepienie ich w życiu parafialnym przez działanie rady, a także formację radnych, poza spotkaniami odbywającymi się w parafiach.

Od początku systematycznych spotkań został wypracowany stały schemat formacyjny. Obrady rozpoczynały się od Eucharystii z homilią, sprawowanej przez biskupa diecezjalnego lub biskupa pomocniczego. Po Mszy św. i rejestracji uczestników słowo wprowadzenia wypowiadał prowadzący spotkanie biskup. Kolejnym punktem była prezentacja programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce, ze zwróceniem uwagi na działania, które szczególnie dotyczą życia diecezji legnickiej. Następnie zaproszeni prelegenci prezentowali dwie lub trzy inicjatywy bardzo istotne w danym roku duszpasterskim. Przykładowo w r. 2011, gdy realizowany był program *W komunii z Bogiem*, odbyły się następujące konferencje: *Zastosowanie diecezjalnego programu duszpasterskiego w parafii* (ks. Bogusław Drożdż), *Krąg biblijny w parafii* (ks. Jan Klinkowski), *Społeczny ruch świętowania niedzieli* (Jędrzej Rams). Odbyła się także promocja książki *Niedziela jest święta* autorstwa ks. Bogusława Drożdża i ks. Bogusława Wolańskiego³³. Na zakończenie spotkania radni mogli dzielić się doświadczeniem pracy w parafii, a także stawiać pytania.

W r. 2012 realizowany był program *Być solą ziemi*, a w Kościele powszechnym przeżywany był Rok Wiary. Spotkanie zostało połączone z promocją *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Pierwszy wykład, pt. *Katechizm Kościoła Katolickiego cenną i niezbędną pomocą w systematycznym poznawaniu treści wiary*, wygłosił ks. Krzysztof Wiśniewski, ojciec duchowny Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej. Następnie głos zabrał ks. Waldemar Musioł, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego Kurii Biskupiej w Opolu, który w wykładzie pt. *Formacja członków rad parafialnych w diecezji opolskiej* przedstawił pola działalności rad parafialnych w diecezji, w której pracuje. Ostatni z prelegentów, ks. Mariusz Majewski, wygłosił prelekcję pt. *Zespoły liturgiczne we wspólnotach parafialnych*. Kolejnym punktem

³² Statut rady parafialnej w diecezji legnickiej. W: *I Synod Diecezji Legnickiej (2007-2012)*. Przyjrzyjmy się powołaniu naszemu. T. 1. Red. B. Drożdż [i in.]. Legnica 2012 s. 149.

³³ Zob. <http://www.niedziela.pl/artukul/58570/nd/III-diecezjalne-spotkanie-Rad> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

kongresowego spotkania było symboliczne przekazanie przez bp. Stefana Cichego *Katechizmu Kościoła Katolickiego* dwojgu przedstawicielom rad parafialnych³⁴.

W r. 2014 spotkanie formacyjne zostało poświęcone planowaniu duszpasterskiemu. Pomysł takiego tematu powstał podczas I Krajowego Kongresu Parafialnych Rad Duszpasterskich, kiedy to radni sygnalizowali, że nie posiadają zdolności planowania pracy duszpasterskiej. Gościem specjalnym był ks. prof. Mieczysław Polak z Poznania, specjalista od teologii pastoralnej. W swoim wystąpieniu mówił o sposobach, celach i etapach planowania pracy duszpasterskiej we wspólnotach parafialnych. Do tego dzieła powołani są przede wszystkim duszpasterze, ale także wybrane osoby świeckie, które stanowią trzon rad duszpasterskich w parafiach. Kolejnym punktem kongresu była prezentacja diecezjalnego programu duszpasterskiego, natomiast o gigancie na glinianych nogach, czyli o ideologii gender, mówił ks. Artur Karbowski³⁵.

d. Formacja w diecezji świdnickiej

W ramach formacji parafialnych rad duszpasterskich na szczeblu diecezjalnym organizowane są w diecezji świdnickiej od r. 2012 Fora Parafialnych Rad Duszpasterskich. Spotkania, na które zapraszani są przedstawiciele wszystkich parafialnych rad duszpasterskich z terenu diecezji, rozpoczynają się od Eucharystii. Mszy św. i spotkaniom przewodniczy biskup diecezjalny. Tematyka spotkań jest zbieżna z programem duszpasterskim Kościoła w Polsce, a także nawiązuje do sprawnego funkcjonowania rad w parafiach.

Podczas pierwszego Forum, które nosiło tytuł *Kościół zadomowiony w parafii*, wygłoszono następujące prelekcje: *Parafialna Rada Duszpasterska – powołanie i zakres uprawnionej działalności jej członków* (ks. Wiesław Wenz); *Kościół ani nasz, ani wasz, ale Chrystusa* (ks. Roman. R. Rogowski); *O Kościele, w jakim jestem i w jakim chciałbym być* (Franciszek Kucharczyk); *Duszpasterskie rady parafialne – sposób funkcjonowania, kompetencje i zadania* (ks. Stanisław Chomiak); *Aktywność katolików w przestrzeni publicznej* (Jacek Sapa). Po zakończeniu prelekcji uczestnicy Forum mieli okazję do dyskusji i zadawania pytań zaproszonym ekspertom. Celem spotkania było, by poruszone tematy wpływały na rozwój duchowy i intelektualny uczestników oraz by zostały one zastosowane w funkcjonowaniu wspólnot parafialnych diecezji³⁶.

---

³⁴ Zob. <http://www.niedziela.pl/arttykul/99913/nd/Kongres-rad-parafialnych> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

³⁵ Zob. <http://ekai.pl/diecezje/legnicka/x74860/jak-planowac-prace-w-parafii-kongres-rad-parafialnych-w-legnicy/> [edycja: 18 kwietnia 2016].

³⁶ *I Forum Parafialnych Rad Duszpasterskich Diecezji Świdnickiej. Materiały*. Świdnica 2012.

Drugie Forum przeżywane było pod hasłem *Być solą ziemi – wezwani do świadectwa*. Podczas obrad podjęto tematy: *Ewangelizacja – czy jej potrzebujemy?* (ks. Aleksander Radecki); *Świętowanie niedzieli – wezwaniem dla ochrzczonych* (ks. Bogusław Wolański); *Świeccy w misji ewangelizacji* (Janusz Kasperczyk); *Troska o świątynię – świadectwem naszej wiary* (ks. Robert Begierski)³⁷. Trzecie Forum w r. 2014 odbyło się pod hasłem *Wierzę w Syna Bożego*³⁸, natomiast podczas czwartego przedmiotem refleksji stały się następujące zagadnienia: *Kościół sojusznikiem rodziny – dlaczego i jak?* (ks. Roman Tomaszczuk, Anna Dziadkowiec); *Spowiedź jako wyraz odpowiedzialności za siebie i za Kościół* (o. Bogdan Waliczek OSPPE); *Liturgia źródłem i szczytem życia parafialnego* (ks. Dominik Ostrowski). Tym razem po zakończeniu wykładów zaproponowana została praca w grupach roboczych³⁹.

e. Formacja w diecezji opolskiej

Statut parafialnej rady duszpasterskiej w diecezji opolskiej przewiduje, że radni powinni troszczyć się o pogłębienie swojej formacji zgodnie z nauką Kościoła przez uczestniczenie w spotkaniach ogólnodiecezjalnych, rejonowych lub dekanalnych służących temu celowi⁴⁰. Na poziomie parafialnym osobą odpowiedzialną za formację jest proboszcz, jako przewodniczący parafialnej rady duszpasterskiej. Ta formacja zakłada m.in. parafialny dzień skupienia dla radnych oraz elementy formacyjne podczas spotkań roboczych parafialnej rady duszpasterskiej. W pierwszej kwestii praktyka bywa różna i należy zauważyć, że nie jest ona normowana żadnym prawem. W kwestii elementów formacyjnych podczas spotkań roboczych, analiza protokołów pozwala wnioskować, iż dość powszechną praktyką jest poprzedzanie spotkania liturgią Mszy św. lub niesporów (np. niedzielnych) oraz rozpoczynanie spotkania dłuższą modlitwą i krótką konferencją ascetyczną przygotowaną przez samego proboszcza lub zaproszonych gości. Sugestia stosowania elementów formacyjnych podczas spotkań pojawia się w proponowanych

³⁷ Zob. <http://www.diecezja.swidnica.pl/index.php/kalendarium-2011/48-instytucje/-wydzial-duszpasterski-widnickiej-kurii-biskupiej/1133-ii-forum-parafialnych-rad-duszpasterskich-diecezji-widnickiej> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

³⁸ Zob. <http://www.niedziela.pl/artukul/9891/Prezesi-rad-parafialnych-na-III-Forum-w> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

³⁹ Zob. <http://www.diecezja.swidnica.pl/index.php/wydzial-duszpasterski/1799-iv-forum-rad-parafialnych-diecezji-swidnickiej-6-vi-sobota-swidnica> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

⁴⁰ *Statut parafialnej rady duszpasterskiej w diecezji opolskiej*. W: *Wybory do parafialnych rad duszpasterskich. Wskazania i pomoce pastoralne*. Red. W. Musioł. Opole 2010 s. 6.

scenariuszach spotkań rady lub w innych komunikatach przesyłanych do parafii przez Wydział Duszpasterski Kurii Diecezjalnej⁴¹.

Taki model formacyjny, dodatkowo w jednym czy drugim przypadku zaniebdany, okazuje się jednak niewystarczający. Dlatego też formacja członków parafialnych rad duszpasterskich podejmowana jest także na poziomie diecezjalnym. Do 2010 r., czyli do zakończenia poprzedniej kadencji, były to spotkania dekanalne w poszczególnych domach formacyjnych diecezji. Prowadzili je dyrektorzy tych domów, korzystając ze wskazań i materiałów przygotowanych przez Kurie. Na wniosek dziekana spotkania odbywały się także poza domami formacyjnymi we wskazanym przez nich miejscu⁴².

Od 2010 r. zmieniła się ich organizacja i odtąd odbywają się one jako spotkania kondekanalne (trzy-cztery dekanaty), nadal w domach formacyjnych. Dziekani dostarczają do Kurii listy uczestników według przyjętej zasady (dwóch-trzech członków rady z każdej parafii) oraz pokrywają koszty organizacyjne (materiały, posiłek, prelegenci). Każde z dziewięciu spotkań ma tę samą strukturę, porusza tę samą tematykę (podejmowaną przez tych samych prelegentów) i zawiera te same elementy: modlitewny, liturgiczny, formacyjny, poznawczy i wspólnototwórczy⁴³.

Centralnym i zarazem pierwszym punktem spotkania jest Msza św. z homilią; element formacyjny stanowią dwie prelekcje, wspólny posiłek i chwila na rozmowy, wymianę doświadczeń oraz nabożeństwo lub adoracja Najświętszego Sakramentu. Jako element poznawczy traktuje się np. zwiedzanie świątyni, wizytę w klasztorze, spotkanie z gospodarzem miejsca, nawiedzenie miejsc związanych z kultem lokalnych błogosławionych. Ta część bywa różnorodna w zależności od lokalizacji spotkania⁴⁴.

Tematycznie założenia formacyjne starają się wychodzić naprzeciw podstawowym zadaniom tego gremium, stanowiąc przygotowanie do ich wypełniania. Są to zadania sformułowane raczej ogólnie, gdyż ich konkretyzacja wymaga uwzględnienia warunków danego miejsca. Zadania te można określić następująco: troska o zgodność pomiędzy nauczaniem a codziennym życiem wiernych; wytworzenie w nich świadomości wspólnoty Kościoła, motywowanie do działalności apostołskiej oraz szukanie możliwości do wdrażania inicjatyw związanych z aktualnym programem duszpasterskim Kościoła w Polsce. Równorzędnym celem formacji jest także pobudzanie członków parafialnych rad duszpasterskich do postawy dialogu, współodpowiedzialności i służby⁴⁵.

---

⁴¹ W. MUSIOŁ. *Formacja członków parafialnych rad duszpasterskich w diecezji opolskiej*. W: *Diecezjalny program duszpasterski na lata 2012/2013 Być solą ziemi*. Red. B. Wolański. Legnica 2012 s. 43.

⁴² *Tamże* s. 43-44.

⁴³ *Tamże* s. 44.

⁴⁴ *Tamże*.

⁴⁵ *Tamże* s. 44-45.

Cele te znajdują odzwierciedlenie w tematyce poszczególnych punktów spotkania: homilia zawsze nawiązuje do tematu aktualnego programu duszpasterskiego, szukając w nim motywacji do kształtowania takich, a nie innych postaw oraz inspiracji do konkretnych działań; jedna z prelekcji przedstawia zadania członków w budowaniu wspólnoty duchowej parafii oraz ich odpowiedzialności za Kościół. Druga prelekcja dotyczy zadań organizacyjnych, podejmuje kwestie prawne, nieraz gospodarcze związane z funkcjonowaniem parafii lub traktuje o aktualnych wskazaniach diecezjalnych, które można – przy współpracy rady – realizować w parafii (*np. Kościół „arbitrem” w sprawach sztuki; Turystyka pielgrzymkowa współczesnym wyzwaniem pastoralnym*). Dla utrwalenia przekazanych treści każdy uczestnik spotkania otrzymuje drukowane materiały zawierające pozdrowienie biskupa diecezjalnego, teksty prelekcji, modlitwy i inne pomoce⁴⁶.

f. Formacja w diecezji gliwickiej

W 1993 r. biskup gliwicki zatwierdził statut parafialnej rady duszpasterskiej, który wyznaczył pięcioletnią kadencję rady oraz zobowiązał jej członków do udziału w spotkaniach formacyjnych⁴⁷. Jednak dopiero w 2011 r. podjęto próbę zorganizowania systematycznej formacji członków parafialnych rad duszpasterskich. Postawiony został cel, by podnieść podstawowe kompetencje radnych, tak aby ich praca miał realny wpływ na podstawowe procesy związane z budowaniem Kościoła. Wśród nich wymienia się cztery podstawowe obszary pracy formacyjnej: ukazanie możliwości współpracy między parafialną radą duszpasterską a księdzem proboszczem i członkami rady między sobą; uaktywnienie organizmów pastoralnych w parafii (ruchy, grupy, stowarzyszenia i bractwa); odnalezienie właściwego sposobu oddziaływania duszpasterskiego; przygotowanie do dialogu z ludźmi stojącymi z dala od Kościoła. W dalszej perspektywie celem formacji parafialnych rad duszpasterskich będzie przygotowanie ich członków do podjęcia bardziej szczegółowych zadań związanych z funkcjonowaniem parafii oraz realizacją programu duszpasterskiego na poziomie parafialnym⁴⁸.

W celu dobrego przygotowania radnych do wypełniania swoich zadań w diecezji gliwickiej od 2011 r. proponowane są dwie serie spotkań, tzw. wiosenne i jesienne. Podczas każdej z sesji odbywa się sześć zebrań, które mają identyczny przebieg i tę samą treść. W każdym ze wspomnianych spotkań uczestniczą przedstawiciele trzech dekanatów, co w praktyce oznacza obecność od 65 do 80

⁴⁶ Tamże s. 45.

⁴⁷ K. PIECHACZEK. *Formacja parafialnych rad duszpasterskich na terenie diecezji gliwickiej*. W: *Program duszpasterski Kościoła w Polsce Kościół naszym domem na lata 2011/2012*. Red. S. Stułkowski. Poznań 2011 s. 249.

⁴⁸ Tamże s. 250-251.

uczestników na jednym spotkaniu. Aby z formacji mogło skorzystać możliwie jak najwięcej osób, każda parafia deleguje trzech radnych na spotkanie wiosenne oraz trzech kolejnych na spotkanie jesienne. Każde spotkanie formacyjne rozpoczyna się od Eucharystii z homilią, następnie wygłaszane są dwie konferencje rozdzielone przerwą na kawę i modlitwę *Anioł Pański*. W dalszej kolejności przewidziana jest wymiana doświadczeń, a także adoracja Najświętszego Sakramentu lub wybrana część z *Liturgii godzin*⁴⁹.

Podczas pierwszego roku formacyjnego został wybrany temat udziału osób świeckich w potrójnym urzędzie Chrystusa. Część warsztatową, w ramach drugiej konferencji, przygotowali świeccy tworzący na co dzień zespół redakcyjny gazetki parafialnej, która ukazuje się w parafii pw. Chrystusa Króla w Gliwicach. Uczestnicy zostali nie tylko zaznajomieni z cyklem powstawania gazetki parafialnej według współczesnych zasad dobrego dziennikarstwa, ale przede wszystkim poznali nowe możliwości wpływania na integrację członków parafii przez media⁵⁰.

Od kilku lat rady duszpasterskie są stałym elementem w życiu parafii. Co więcej, ich liczba wzrosła w ciągu ostatnich pięciu lat – w 2008 r. było ich w 20% parafii, a w 2013 – w 80%. Tak nagły wzrost można tłumaczyć nie tylko wymogami, stawianymi przez biskupa diecezji – jest to być może wzrost świadomości, że świeckich należy mocniej angażować w życie wspólnoty parafialnej⁵¹. Jednak by ich zaangażowanie było owocne, potrzebna jest formacja. Ma ona być wewnętrznie scalona, łączyć w sobie i ze sobą różne aspekty. Katolik świecki ma być człowiekiem wewnętrznej równowagi, która pozwoli mu na zrealizowanie powołania od Boga⁵².

THE NEED AND FORMATION WAYS OF PARISH PASTORAL COUNCIL MEMBERS

S u m m a r y

The pastoral councils have been regular element within the life of parish for several years. The number of them have increased during the last five years. In 2008 they were in 20% parishes, and in 2013 – in 80%. Such unexpected growth can be explained by not only requirements put by the bishop, maybe it is growth of awareness that laypersons should be much more involved in life of the parish community. Yet so that their involvement was fruitful, formation is needed. Unfortunately, as it is shown by research results, in most

---

⁴⁹ *Tamże* s. 252-253.

⁵⁰ *Tamże* s. 252.

⁵¹ Zob. <http://kongres-prd.pl/index.php/prd-w-polsce-wyniki-badan> [dostęp: 18 kwietnia 2016].

⁵² FIAŁKOWSKI. *Formacja chrześcijańska katolików świeckich* s. 346.

of the parish councils regular formation of their members is not practised. Mostly, the formation of pastoral council members took place during different celebrations, e.g. occasional speech or conference of the parish priest. Interviews conducted among members of the selected pastoral councils show that these persons discern a role of the formation and expect it from their priests. Within the scope of this reflection were presented formation activities of some dioceses in Tarnów, Legnica, Świdnica, Opole and Gliwice, as well as was put forward all-Poland initiative what was I National Congress of Parish Pastoral Councils which was held on 14-15 September, 2013 in Licheń.

Tłum. Jarosław Sempryk

Słowa klucze: parafialna rada duszpasterska, formacja, świeccy, małe grupy religijne.

Key words: parish pastoral council, formation, laypersons, small religious groups.